

● 1774-1914 YILLARI ARASINDAKİ SİYASİ GELİŞMELER

1783	Kırım'ın Rusya tarafından İlhakı
1789	Fransız İhtilali
1792	Yaş Antlaşması
1804	Sırp İsyanı
1815	Viyana Kongresi
1821	Rum isyanı
1829	Edirne Antlaşması
1833	Hünkâr İskelesi Antlaşması
1838	Balta Limanı Antlaşması
1839	Tanzimat Fermanı
1841	Londra Boğazlar Sözleşmesi
1853-1856	Kırım Savaşı
1856	• Islahat Fermanı • Paris Antlaşması
1876	Kanûn-ı Esasî'nin ve I. Meşrutiyet'in İlanı
1877-1878	Osmanlı-Rus Savaşı
1878	Berlin Antlaşması
1881	Düvân-ı Umûmiye İdaresinin kurulması
1908	II. Meşrutiyet'in ilanı
1911	Trablusgarp Savaşı
1912	I. Balkan Savaşı
1913	II. Balkan Savaşı

● OSMANLI DEVLETİ'NE YÖNELİK TEHDİTLER

● Osmanlı Devleti'ni Paylaşma Projesi

- Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Kırım'ı ele geçirmesinin önündeki engelleri aşan Rusya, Osmanlı toprakları üzerinde daha geniş emeller beslemeye başlamıştır.
- II. Catherine'nin (Katerina) “Yunan (Grek) Projesi” olarak bilinen bu emeliyle Osmanlı topraklarının paylaşılması ve eski Bizans'ın canlandırılması amaçlanmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin paylaşılmasını sadece II. Katerina değil Avusturya İmparatoru II. Joseph (Jozif) de istemiştir. Bu iki lider planlarını gerçekleştirmek için 1780'de Avusturya'da bir ittifak antlaşması imzalamıştır.
- Hazırlanan planla Osmanlılar Avrupa'dan atılacak ve Türk toprakları paylaşılacaktır. II. Katerina bu planla İstanbul, Trakya, Makedonya, Bulgaristan ve Kuzey Yunanistan'la birleşerek yeni bir Bizans İmparatorluğu kuracaktır. Balkanlardaki birçok bölge ise Avusturya'ya verilecektir. Ancak bu proje, Avusturya İmparatoru II. Joseph'in ölmesi sonucunda uygulanamamıştır.

● Şark Meselesi (Doğu Sorunu)

- Avrupa tarihçileri Osmanlı bir yer tutan ve Türklerin Avrupa'dan atılması şeklinde tanımlanan Şark Meselesi, Osmanlı Devleti'nin ortadan kaldırılması ve topraklarının paylaşılması kavgasıdır.
- Şark Meselesi tabiri ilk defa 1815'te Viyana Kongresi'nde Rus Çarı I. Alexander (Aleksandır) tarafından kullanılmıştır.
- Bu mesele I. Dünya Savaşı'na kadar Osmanlı Devleti'nin topraklarına sahip olmak isteyen emperyalist güçlerin uyguladıkları politikanın temeli olmuştur.

● Viyana Kongresi (1815) ve Uluslararası Sorunlar

- Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik akımları Napoleon tarafından Avrupa kıtasına yayılmaya çalışılmıştır.
- Napoleon'un bu politikasına karşı Avrupalı diğer güçler birleşerek Fransa'yla savaşmıştır. Bu savaşlardan sonra Avrupa'nın siyasi haritası alt üst olmuş ve güçler dengesi değişmiştir.
- Avrupa'nın yeni siyasi şeklini düzenlemek üzere Fransa'yla savaşan İngiltere, Prusya, Avusturya ve Rusya, Viyana'da bir kongre toplamıştır.
- 1814'te toplanan Viyana Kongresi'nde alınan kararlar, 1815'te imzalanmış ve Avrupa'da yeni bir statü meydana gelmiştir. Böylece İngiltere, Avusturya, Rusya ve Prusya kendi çıkarları doğrultusunda Avrupa'nın siyasi haritasını ve güçler dengesini yeniden düzenlemiştir.

ZEDUVA ÜCRETSİZ PDF

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI

- Kongrede milliyetçilik ve özgürlük akımlarını önleyebilmek için bütün kralların bu akımlar karşısında dayanışma ve fiili yardımlaşmalarını öngören **Metternich (Meternik) sistemi** kurulmuştur. Bu sistem çerçevesinde hareket eden ve topraklarında düzeni sağlamak için gerektiğinde baskı ve şiddet uygulamaktan çekinmeyen devletler, 1830-1848 İhtilallerinin çıkmasını engelleyememiştir.

Fransız İhtilali	
1789	Yayılmaması sağladığı fikirler: • Milliyetçilik • Eşitlik • Kardeşlik • Cumhuriyetçilik • Özgürlük • Adalet • Laiklik • Demokrasi
1792	Fransız İhtilali'nin ilkelerini Avrupa'ya yaymak isteyen Fransa ile mutlak monarşiler arasında İhtilal Savaşları'nın başlaması • İngiltere • Prusya • Avusturya • Rusya
1804	• General Napolyon'un Fransa imparatoru ilan edilmesi • Napolyon'un Avrupa kıtasının büyük bölümüne hükmetmesi
1814	Fransa karşısındaki müttefiklerin Paris'e girmesi ve Napolyon'un tahttan indirilip Elbe Adası'na sürgün edilmesi
1815	• Napolyon'un yeniden Fransa'nın başına geçerek savaşa devam etmesi • Napolyon'un Waterloo Savaşı'nda yenilmesi ve İhtilal Savaşları'nın sona ermesi • Fransa'da yeniden krallık rejimine geçilmesi • Avusturya Başbakanı Metternich başkanlığında Viyana Kongresi'nin toplanması

Viyana Kongresi'nde Dörtlü Bağlaşma'nın kurulması

- İngiltere
- Avusturya
- Prusya
- Rusya

Viyana Kongresi Kararları

- Mutlak monarşilerin korunması
- İhtilalci hareketlere birlikte karşı konulması
- Ulus devletlerin ortadan kaldırılması
- Avrupa'da bozulan düzenin onarılması
- Avrupa'da güç dengesinin ve kalıcı barışın sağlanması

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)ÜNİTE
17**● OSMANLI DEVLETİ'NDE AZINLIK İSYANLARI****● Sırp İsyanı (1804)**

- Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde Osmanlı Devleti'ne bağlanan Sırlar, XIX. yüzyılda Rusya'nın kışkırtmaları sonucu ilk isyan eden azınlık olmuştur.

İsyanın Nedenleri

- Milliyetçilik fikirlerinin etkisi
- Sırp topraklarının savaş alanı haline gelmesi
- Bölgedeki yeniçerilerin halka kötü davranması
- Sırbistan'ın bağımsızlığını elde etme sürecinde yapılan antlaşmalar Rusya ile yapılmış olup, Rusya Sırların bağımsızlığını kazanmasında etkin rol üstlenmiştir.

Not

Sırbistan'ın bağımsızlığını kazanma süreci,

- 1812 Bükreş Antlaşması ile ayrıcalık kazanmıştır.
- 1829 Edirne Antlaşması ile özerklik kazanmıştır.
- 1878 Berlin Antlaşması ile bağımsızlık kazanmıştır.

● Mora İsyanı (1821) ve Yunanistan'ın Kurulması (1829)

Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde Osmanlı'ya bağlanan Rumlara, Avrupalı devletler, Antik Yunan kültürüne duydukları hayranlık nedeniyle sempati ile bakmışlardır. Bu durum Avrupalı devletlerin kışkırtması ve Fransız İhtilali'nin de etkisiyle Rum isyanının çıkmasına neden olmuştur.

İsyanın Nedenleri

- Fransız İhtilali sonrası yayılan milliyetçilik fikirlerinin etkisi
- Avrupalı devletlerin kışkırtması
- Rum aydınların çalışması
- Filiki Eterya Cemiyeti'nin (1894'te adı Etniki Eterya olarak değiştirildi.) çalışmaları
- Fener Rum Patrikhanesi'nin kışkırtması

Not

Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa'nın isyanı yüzünden Osmanlı Devleti, Mora İsyanı ile yeterince ilgilenememiştir. Bu da Yunan İsyanı'nı kolaylaştırmış ve başarılı olmasına katkı sağlamıştır.

- Rusların yardımıyla ilk Rum isyanı 1820'de Eflak ve Boğdan'da çıkmış, ancak başarılı olamamıştır. İkinci isyan Rumların yoğun yaşadığı Mora'da çıkmış ve isyan giderek büyümüştür.

- İsyanı var olan askerî güçleri ile bastıramayacağını anlayan II. Mahmut, Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'dan Mora ve Girit valiliklerini vermek koşuluyla yardım istemiştir. Nitekim Osmanlı'nın bu isyanı bastırma girişimi Avrupalı devletlerin tepkisini çekmiştir.
- Osmanlı-Mısır kuvvetlerinin isyanı bastırması üzerine **İngiltere, Rusya ve Fransa**; Osmanlı Devletine karşı 1827 yılında **Londra Protokolü**'nü imzalamıştır. Bu üç devlet, isyancılarla Osmanlı Devleti arasında bir ateşkes antlaşması imzalanmasını istemiştir. Ayrıca ateşkesin hemen ardından bağımsız bir Yunan devletinin kurulacağı bildirilmiştir.
- Osmanlı Devleti bu kararları tanımayınca Navarin'de bulunan Osmanlı-Mısır donanması 20 Ekim 1827'de İngiliz, Fransız ve Rus donanması tarafından bir baskınla yakılmıştır.
- Bu durum üzerine yaşanan sorunlar 1828 – 1829 Osmanlı Rus savaşlarının çıkmasına neden olmuş, askeri açıdan zor durumda olan Osmanlı Devleti, Rusya'ya karşı direnememiş ve **Edirne Antlaşması** imzalanmıştır (1829).

Not

Osmanlı Devleti'nin bu savaşta askeri açıdan zor durumda kalmasında Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmış olması ve Navarin'de donanmanın yakılmış olması etkili olmuştur.

► Edirne Antlaşması'na göre;

- Prut nehri iki ülke arasında sınır olacak,
- Yunanistan bağımsız olacak,
- Sırbistan'a özerklik verilecek
- Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecektir.

Not

Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik fikirlerinin etkisiyle,

- **İlk ayaklanma Sırp**lar tarafından çıkarılmış,
- **İlk ayrıcalık Sırp**lar tarafından elde edilmiş,
- **İlk bağımsızlık** ise **Yunanlar** tarafından kazanılmıştır.

● Osmanlı Devleti'nde Azınlıkların Bağımsız Olma Süreci

1812 Bükreş Antlaşması

- Sırbistan'ın ayrıcalık kazanması

1829 Edirne Antlaşması

- Sırbistan'ın özerklik kazanması
- Yunanistan'ın bağımsız olması

1878 Berlin Antlaşması

- Sırbistan, Karadağ ve Romanya'nın bağımsız olması

II. Meşrutiyet Dönemi

- Bulgaristan'ın bağımsız olması (1908)

I. Balkan Savaşı

- Arnavutluk'un bağımsız olması (1913)

● Kırım Savaşı (1853-1856) ve Paris Konferansı (1856)

Savaşın Nedenleri

- Rusya'nın tarihi ideallerine ulaşmak istemesi,
- Rusya'nın kutsal yerler sorununu kendi lehine çözümlenmek istemesi,
- Prens Mencikof'un isteklerinin Osmanlı tarafından kabul edilmemesi,
- Rusya'nın Osmanlı ülkesindeki Ortodoksların koruyuculuğunu üstlenmek istemesi
- Kırım Harbi, Rusya'nın Eflak ve Boğdan'ı işgal etmesiyle başlamıştır.
- Balkanlarda Rus ilerleyişini istemeyen Avusturya, Osmanlı yanında savaşa girmiş, İngiltere ve Fransız donanmaları Rusya'nın siyah denizlere inmesini istemedikleri için Osmanlı Devleti'ne destek olmak amacıyla İstanbul'a gelmiştir.

Not

Kırım Harbi başladıktan sonra 1853 yılında Karadeniz'deki Rus donanması Sinop Limanı'nda bulunan Osmanlı donanmasını yakmıştır.

Osmanlı donanmasının yakılmasıyla ilgili olarak;

İnebahtı Deniz Bozgunu (1571) → Haçlılar

Çeşme Baskını (1770) → Rusya

Navarin Baskını (1827) → İngiltere, Fransa, Rusya

Sinop Baskını (1853) → Rusya

- Rusya'nın politikası karşısında Osmanlı'ya destek olan İngiltere, Fransa, Avusturya ve Piyemonte'nin Rusya'ya karşı harekete geçmesi üzerine Rusya barış isteğinde bulunmuştur.
- Savaş sonunda ilgili devletlerin katılımıyla **Paris Antlaşması** imzalanmıştır (1856).

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI**Paris Antlaşması'nın Önemli Maddeleri**

- Avrupa devletleri, Osmanlı Devleti'nin devletler hukukundan yararlanmasını kabul edecektir. Ayrıca her biri ayrı ayrı Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına saygı gösterecektir.
- Boğazların kapalılığına dair **1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi** aynen yürürlüğe girecektir.
- Osmanlı Devleti ve Rusya, savaş sırasında birbirlerinden aldıkları yerleri ve esirleri geri iade edecektir.
- Karadeniz; tarafsız duruma getirilecek, bütün devletlerin ticaret gemilerine açık fakat savaş gemilerine sürekli olarak kapalı olacaktır. Kıyılarında hiçbir tersane bulunmayacaktır.

Not

Son iki madde Osmanlı Devleti'nin yenik devlet muamelesi gördüğünü gösterir.

- Paris Antlaşması'yla; Osmanlı Devleti ilk kez Avrupa devletler hukukuna dâhil edilmiş ve topraklarının bütünlüğü büyük devletlerin garantisi altına alınmıştır. Böylece **Osmanlı Devleti'nin bir Avrupa devleti olduğu belirtilmiştir.**
- Avrupalı devletlerin desteğini almak için **Islahat Fermanı** da antlaşmada yer almıştır.

Not

Kırım Harbi Osmanlı ekonomisini olumsuz etkilediği için ilk kez **İngiltere'den dış borç alınmıştır.**

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi)

- 1876 yılında İstanbul'da Osmanlı'nın Balkanlardaki topraklarının yönetim koşullarını düzenlemek amacıyla toplanan **Tersane Konferansı** kararlarının Osmanlı Devleti tarafından kabul edilmemesi üzerine Avrupalı devletler Londra'da bir araya gelerek Osmanlı Devleti'nden Balkanlarda reformlar yapmalarını istemişler ancak Osmanlı Devleti bu istekleri yerine getirmemiştir.
- Osmanlı Devleti'nin Londra Konferansı kararlarını kabul etmemesi üzerine Rusya Kafkaslardan ve Balkanlardan Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır.
- Osmanlı Devleti, Kafkasya'da sayıca kendisinden çok üstün Rus ordusuna karşı, Ahmet Muhtar Paşa komutasındaki sınırlı sayıda askerle mücadele etmiştir.
- Kafkasya Cephesi'nde Ahmet Muhtar Paşa**, Ruslara karşı uzun süre direnmişse de Doğubeyazıt, Ardahan, Kars ve Erzurum Ruslar tarafından işgal edilmiştir. Nene Hatun ve diğer Erzurumlu vatandaşlar, Aziziye Tabyası'nı Ruslara karşı büyük bir cesaretle savunmuştur.

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)ÜNİTE
17

- Balkanlardaki muharebeler Rusların, Tuna Nehri'ni geçerek Osmanlı topraklarına girmesiyle başlamış, Rus birlikleri Osmanlı ordusunu Plevne'de abluka altına almıştır. 145 gün **Plevne**'yi savunan **Gazi Osman Paşa** komutasındaki Osmanlı ordusu, Rus ve Romen orduları karşısında 1877'de başarısız olmuştur.
- Her iki tarafta da Rus saldırılarına karşı koyamayan Osmanlı barış istemek zorunda kalmıştır.
- Bu savaş sonunda Osmanlı Devleti ile Rusya arasında **Ayastefanos Antlaşması** yapılmıştır (3 Mart 1878).
- Panslavizm'in bir zaferi sayılan bu antlaşmayla Rusya, bölgede çok avantajlı bir duruma gelmiştir.
- Ayastefanos Antlaşması ile Avrupa'daki dengenin Rusya lehine bozulduğunu gören Avusturya, İngiltere, Fransa ve Almanya bu antlaşmaya karşı çıkarak Berlin'de uluslararası bir konferans toplanmasını sağlamıştır.
- Bu bakımdan **Ayastefanos Antlaşması, Sevr Antlaşması gibi kâğıt üzerinde kalan bir antlaşma olmuştur.**

Ayastefanos Antlaşması'nın Önemli Maddeleri

- Büyük bir Bulgaristan krallığı kurulacak
- Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız olacak
- Bosna-Hersek özerk olacak
- Kars, Ardahan, Batum, Doğubeyazıt Rusya'ya verilecek
- Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecek
- Girit ve Ermenilerin bulunduğu yerlerde ıslahatlar yapılacak

Not

Osmanlı Devleti Rus tehdidine karşı ve **Berlin Konferansı**'nda İngiltere'nin desteğinin alınabilmesi amacıyla Kıbrıs'ı üs olarak İngiltere'ye bırakmıştır.

Berlin Antlaşması'nın Önemli Maddeleri

- Ayastefanos Antlaşması ile sınırları çizilen Bulgaristan, Berlin Antlaşması ile üç bölgeye ayrılacaktır. Buna göre;
 - Birinci bölge** doğrudan Osmanlı Devleti'ne bağlı Bulgaristan Prensiği hâline getirilecek,
 - İkinci bölge** idari yönden bağımsız olmakla birlikte siyasi ve askerî yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı bir eyalet olacak
 - Üçüncü bölge** olan Makedonya ise ıslahat yapılmak şartıyla Osmanlı Devleti'ne bırakılacaktır.
- Girit'te ıslahat yapılacak ve Avrupalı devletler destek verecektir.
- Bosna-Hersek, Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak ancak Avusturya tarafından yönetilecektir.

- Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız olacaktır.
- Tuna Nehri; savaş gemilerine kapalı, ticaret gemilerine açık olacaktır.
- Kars, Ardahan ve Batum Rusya'ya bırakılacak, Doğu Beyazıt Osmanlı'da kalacaktır.
- Osmanlı Devleti, Ermenilerin bulunduğu yerlerde ıslahat yapacaktır.
- Boğazlar, 1841 Londra ve 1856 Paris antlaşmalarındaki statüye sahip olacaktır.
- Osmanlı Devleti, Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecektir.
- ▶ 1856 Paris Antlaşması'nda kabul edilmiş olan "Osmanlı topraklarının bütünlüğüne saygı ilkesi" Berlin Kongresi'nde terk edilmiştir.
- ▶ Berlin Antlaşmasıyla Ermeni Sorunu uluslararası boyut kazanmıştır.
- ▶ Osmanlı Devleti'nin denge siyasetinde İngiltere'nin yerini Almanya almaya başlayacaktır.

● Mehmet Ali Paşa'nın Güç Kazanması ve Mısır Sorunu

- ▶ Mehmet Ali Paşa, 1798'de Fransa'nın Mısır'ı işgali sırasında bölgeye gönderilen askerlerin başında yer almış, daha sonra bölgede güçlenerek valiliğe haklar yükselmiştir.
- ▶ Mehmet Ali Paşa, Osmanlı Devleti'nin bir türlü sonuçlandıramadığı Hicaz'daki Vehhabi İsyanı'nı 1818'de bastırarak hac yolunu açmış ve İslam dünyasında saygınlık kazanmıştır.
- ▶ Mehmet Ali Paşa, bu dönemde Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu güçsüz durum nedeniyle Orta Doğu'da daha da güç kazanmıştır.
- ▶ Osmanlı Devleti'nde Mısır Sorununun ve Mehmet Ali Paşa İsyanı'nın çıkmasında, Yunan isyanı sırasında Mehmet Ali Paşa'ya söz verilen yerlerin verilmemesi etkili olmuştur.
- ▶ Mehmet Ali Paşa'ya Yunan isyanının bastırılması karşılığında Mora ve Girit valilikleri vaad edilmiş, ancak Mora Yunanistan'ın bağımsız olması nedeniyle kaybedildiği için verilememiştir.
- ▶ Mora'nın yerine Suriye valiliğini isteyen Mehmet Ali Paşa'nın bu isteğinin kabul edilmemesi üzerine Mehmet Ali Paşa oğlu İbrahim Paşa komutasındaki bir orduyu Suriye'ye göndererek zorla almıştır. Mehmet Ali Paşa birlikleri üzerine gönderilen Osmanlı kuvvetleri yenilerek Kütahya'ya kadar gerilemiştir.

- ▶ Bu durum üzerine II. Mahmut, Mehmet Ali Paşa ile baş edemeyeceğini anlamış; İngiltere ve Fransa'dan yardım istemiştir. İngiltere ve Fransa başlangıçta Osmanlı'nın bu sorununa kayıtsız kalsalar da Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya yakınlaşmasını istemedikleri için, arabuluculuk yaparak Osmanlı Devleti ile Mehmet Ali Paşa arasında **Kütahya Antlaşması**'nın imzalanmasını sağlamışlardır (1833).

Bu antlaşmaya göre,

- Mısır ve Girit valiliklerine ek olarak Suriye valiliği de Mehmet Ali Paşa'ya verilmiş.
- Oğlu İbrahim Paşa'ya da Cidde valiliği ile Adana valiliği verilmiştir.

- ▶ II. Mahmut, Mehmet Ali Paşa'nın olası bir isyanına ve olası bir dış saldırıya karşı Rusya ile ittifak yaparak **Hünkâr İskeleyi Antlaşması**'nı imzalamıştır (1833).

Bu antlaşmaya göre,

- Osmanlı Devleti herhangi bir saldırıya uğrarsa masrafları karşılanmak şartıyla Rusya yardım edecek,
- Rusya bir saldırıya uğrarsa Osmanlı Devleti boğazları kapatacak,
- Antlaşma sekiz yıl geçerli olacak,

Hünkâr İskeleyi Antlaşması ile,

- İngiltere ve Fransa'nın çıkarları zedelenmiştir.
- Rusya, Boğazlar üzerinde büyük avantaj sağlamıştır.
- Osmanlı Devleti Boğazlar üzerinde egemenlik haklarını son kez tek başına kullanmıştır.
- Boğazlar sorunu ortaya çıkmıştır.

- ▶ Mısır Meselesi 1839'da tekrar silahlı bir hesaplaşmaya dönüşmüş ve Osmanlı ordusu **Nizip Savaşı**'nda Mısır kuvvetlerine mağlup olmuştur.

- ▶ Mehmet Ali Paşa'ya İstanbul yolunun açılması, Hünkâr İskeleyi Antlaşması gereği Rusya'nın Boğazlara inerek Osmanlı Devleti'ni koruma hakkını kullanmasını da beraberinde getirmiştir. Bu durum üzerine harekete geçen İngiltere, Londra'da bir konferans toplanmasını sağlamıştır.

- ▶ Bu konferansa İngiltere, Osmanlı, Avusturya, Fransa, Rusya ve Prusya katılmıştır. Konferans sonunda imzalanan **1840 Londra Antlaşması**'yla Mehmet Ali Paşa'nın Mısır hariç tüm valilikleri elinden alınmış, Mısır valiliği de babadan oğula geçme koşuluyla Mehmet Ali Paşa'nın soyuna bırakılmıştır. Bu şekilde Mısır Meselesi çözüme kavuşmuştur.

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI

- Mısır Meselesi halledildikten sonra Hünkar İskeleyi Antlaşması'nın süresinin de dolması üzerine Londra'da Boğazlar Konferansı toplanmıştır.
- Konferansa katılan İngiltere, Fransa, Rusya, Avusturya ve Prusya temsilcileri arasında **1841 Londra Boğazlar Antlaşması** imzalanmıştır.
- Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti'nin barış zamanında Boğazları yabancı savaş gemilerine kapalı tutması kabul edilmiş, artık Boğazlardan geçiş uygulaması, uluslararası bir statü kazanmıştır.

Not**Boğazlar Sorunu**

- Sorun olma: 1833 Hünkar İskeleyi Antlaşması
- Uluslararası Statü Kazanma: 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi
- Kesin Çözüm: 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi

Bloklamalar ve Değişen Uluslararası Şartlar

- XIX. yüzyılda yaşanan Kırım Savaşı, İtalya ile Almanya'nın siyasi birliklerini kurmaları gibi gelişmeler Avrupa güçler dengelerini derinden etkilemiştir.
- Özellikle İtalya ve Almanya'nın XIX. yüzyılın ikinci yarısında birliklerini sağlaması, Viyana Kongresi ile Avrupa'da oluşturulan devletlerarası dengeyi bozmuştur.
- Bu süreçte Fransa ve Avusturya, Avrupa siyasetindeki etkinliklerini büyük ölçüde kaybetmeye başlamıştır.
- İtalya, Avrupa'da siyasi birliğini geç tamamlayan devletlerden biri olmuştur. Piyemonte, 1870'te İtalyan siyasi birliğini sağlamıştır.
- Birliğini kurduktan sonra sömürgecilik hareketlerine başlayan İtalya, kısa zamanda Avrupa politikasında söz sahibi devletlerden birisi olarak ön plana çıkmıştır.
- İtalya ile aynı dönemde Almanlar da siyasi birliklerini sağlamak için faaliyetlerini yoğunlaştırmışlardır.
- Başbakan Otto von Bismarck (Otto fon Bismak) Alman siyasi birliğini sağlamayı başarmıştır. Alman siyasi birliğinin sağlanması sonucunda Prusya Kralı I. Vilhelm, Alman imparatoru olmuş ve Avrupa'daki siyasi dengeler derinden etkilenmiştir.
- Böylece Almanya da İtalya gibi geç de olsa Avrupa'nın kuvvetli devletlerinden biri olarak sömürgecilik hareketlerine girişmiş ve devletler arasında bloklamalar başlamıştır.
- Bu süreç önce İtilaf ve İttifak adında iki grubun oluşmasına, sonra da I. Dünya Savaşı'nın yaşanmasına neden olmuştur.

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)ÜNİTE
17**● OSMANLI DEVLETİ'NDE DEMOKRATİKLEŞME HAREKETLERİ**

Osmanlı Devleti'nde XIX. ve XX. yüzyıl başlarında yapılan demokratikleşme hareketleri ve ilgili padişahlar şunlardır:

Sened-i İttifak (1808)	II. Mahmut
Tanzimat Fermanı (1839)	Abdülmecit
Islahat Fermanı (1856)	Abdülmecit
I. Meşrutiyet (1876)	II. Abdülhamit
II. Meşrutiyet (1908)	II. Abdülhamit

● Sened-i İttifak (1808)

- **III. Selim'in Kabakçı Mustafa İsyanı ile tahttan indirilip öldürülmesi üzerine tahta II. Mahmut geçmiştir.** III. Selim Dönemi'nde başlayan köklü ıslahatlara bu dönemde de devam edilmiştir.
- Sened-i İttifak, II. Mahmut'un sadrazamı **Alemdar Mustafa Paşa** aracılığı ile ayanlar arasında yaptığı sözleşmedir.
- II. Mahmut bu sözleşme ile Anadolu ve Rumeli'de giderek güçlenen ayanları otorite altına almayı amaçlamıştır.

Not

Osmanlı Devleti'nde bir bölgenin veya bir sınıfın önde gelenlerine **"ayan"** denilmiştir.

► Sened-i İttifak'a göre;

- Ayanlar devlete bağlı olacak, devletin verdiği görevleri kabul edecek,
- Devlet ayanların varlığını tanıyacak,
- Ayanlar ıslahatlara karşı çıkmayacak,
- Padişah ağır vergiler koymayacak, eşit ve adaletli vergi toplayacak,
- Sadrazama saygı gösterilecek ve emirlerine uyulacak,
- Ayanlık haklarının babadan oğula geçmesi kabul edilecek.

Not

Sened-i İttifak, bir kısım araştırmacılar tarafından, ortaya çıkış biçimleri ve içerikleri bakımından 1215'te İngiltere'de kral ile soylular arasında imzalanan **Magna Carta**'ya benzetilmektedir.

- Sened-i İttifak 'ın imzalanmasından bir süre sonra yeniciler tarafından Alemdar Mustafa Paşa öldürülmüş, II. Mahmut da ayanlarla yapılan bu sözleşmeyi ortadan kaldırarak otoritesini güçlendirmeye çalışmıştır.